

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคม และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา และอื่น ๆ ความเจริญก้าวหน้าด้านสื่อสารไม่ว่าจะเป็นระบบคอมพิวเตอร์และเครื่องมือต่าง ๆ ทำให้เกิดการส่งผ่านข้อมูล และการรับข้อมูลของบุคคลเป็นไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว และมีผลทำให้การดำเนินงานในส่วนบุคคล และงานขององค์กรต่าง ๆ ก้าวหน้าหรือล่าช้าได้ ประเทศไทยเห็นความสำคัญในการรับข่าวสารจึงกำหนดให้มีพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐบาลอย่างกว้างขวาง

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทในการกระจายข่าวสารสู่นักศึกษา และประชาชน สถานศึกษาจะต้องรับข่าวสารอย่างกว้างขวาง ทันสมัย และทันเหตุการณ์ จึงจะก่อประโยชน์แก่ผู้รับ ดังนั้นบุคลากรทุกฝ่ายจึงสมควรที่จะต้องพัฒนาตนเองให้ทันตัว และสนใจในข้อมูลข่าวสารอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร และให้ความสำคัญด้านนี้เป็นพิเศษ ไม่เช่นนั้นสถานศึกษาและผู้บริหารเองอาจจะไม่ทันเหตุการณ์ และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลเสียต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา แต่ในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดการรับข้อมูลข่าวสารที่จะนำมาใช้ในการวางแผนบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนควรจะมีการรับข้อมูลข่าวสารให้ดี เพื่อที่จะนำไปใช้ในการวางแผน และเป็นข้อมูลในการบริหารงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 6) ได้สำรวจผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ในปี 2527 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำนวนไม่น้อยที่ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบริหารงานวิชาการ ไม่มีการวางแผนในการบริหารงาน และที่มีแผนก็ไม่นำไปปฏิบัติในการบริหาร ทำให้การบริหารไม่มีกรอบ ไม่มีแนวทางที่แน่นอน ซึ่งทำให้การบริหารไม่มีทิศทาง ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สาเหตุส่วนหนึ่งของปัญหาดังกล่าวเกิดจากผู้บริหารโรงเรียนขาดการรับข้อมูลข่าวสารที่จะนำไปใช้ในการวางแผนบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 8) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการ

ของโรงเรียนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ สาเหตุสำคัญมาจากผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่รับข่าวสารเพียงคนเดียว และสอดคล้องกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ที่ได้ทำการประเมินการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ในปี 2544 พบว่า การบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาอยู่หลายประการ เช่น ผู้บริหารบางส่วนขาดความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ขาดงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์ในการสื่อสาร การได้รับเอกสารทางวิชาการไม่เพียงพอและล่าช้า และสนใจงานวิชาการน้อยกว่างานอื่น ๆ ปัญหาเหล่านั้นส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากสภาพการรับข่าวสารทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีความแตกต่างกันในเรื่องประเภทของข่าวสาร ความถี่ และช่องทางการรับข่าวสาร ปริมาณข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ และการนำไปปฏิบัติจริง (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์, 2544 : 7 - 13)

ผู้วิจัยได้สังเกตการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารบางโรงเรียนตามสภาพที่เป็นอยู่และสภาพจริง พบว่า ผู้บริหารบางโรงเรียนไม่สนใจที่จะไปรับข่าวสารทางวิชาการด้วยตนเอง ต้องคอยให้ผู้บริหารโรงเรียนอื่นหรือผู้ได้บังคับบัญชา นำเอกสารทางวิชาการมาให้ บางโรงเรียนผู้บริหารสนใจไปรับข้อมูลข่าวสารแต่ไม่สนใจที่จะศึกษาหรือนำข้อมูลข่าวสารทางวิชาการมาเผยแพร่ กล่าวคือนำเอกสารทางวิชาการไปเก็บไว้ในตู้เอกสารหรือที่บ้านของตนเอง บางโรงเรียนมีโทรทัศน์และวิทยุ แต่ผู้บริหารไม่สนใจที่จะเปิดรับข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการศึกษา บางโรงเรียนไม่มีเครื่องมือในการรับข่าวสารทางวิชาการคอยรับแต่เอกสารทางวิชาการที่ราชการส่งมาให้ ซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอ บางโรงเรียนมีจานรับสัญญาณดาวเทียมแต่ไม่มีเครื่องรับสัญญาณดาวเทียมสำหรับชมรายการทางสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษ (Educational Television, ETV) ซึ่งโทรทัศน์เพื่อการศึกษเป็นรายการที่กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาผลิตรายการทางวิชาการและออกอากาศทางช่อง 75 โดยประชาสัมพันธ์รายการที่ออกอากาศถึงโรงเรียนต่าง ๆ ตามวันเวลาที่กำหนด ซึ่งปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากผู้บริหารขาดความรับผิดชอบต่อนักที่ในการบริหารงานวิชาการ

จากปัญหาการรับข่าวสารทางวิชาการของผู้บริหารที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลกระทบท่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้างานวิชาการของโรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนโดยตรง จึงมีความสนใจเลือกที่จะศึกษาเรื่องนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเภทของสื่อที่ใช้รับข่าวสารทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาปัญหาการรับข่าวสารทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาความต้องการรับข่าวสารทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการรับข่าวสารทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนในการรับข่าวสารทางวิชาการ ดังนี้

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการในการรับข่าวสารทางวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
2. ผลการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการปรับปรุง และวางแผนการสื่อสาร สำหรับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการไปยังโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ผลการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำไปปรับใช้ในการรับข่าวสารของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษา สภาพการรับข่าวสารทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ใน 3 ด้าน คือ

- 1.1 ประเภทของสื่อที่ผู้บริหารใช้รับข่าวสารทางวิชาการ
- 1.2 ปัญหาการรับข่าวสารทางวิชาการ
- 1.3 ความต้องการรับข่าวสารทางวิชาการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 244 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากประชากร โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง 148 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษาค้นคว้า

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 เพศ จำแนกเป็น

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 อายุ

3.1.2.1 ต่ำกว่า 41 ปี

3.1.2.2 41 - 50 ปี

3.1.2.3 สูงกว่า 50 ปี

3.1.3 การศึกษาสูงสุด

3.1.3.1 ปริญญาตรี

3.1.3.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน

3.1.4.1 ต่ำกว่า 11 ปี

3.1.4.2 11 - 15 ปี

3.1.4.3 16 - 20 ปี

3.1.4.4 สูงกว่า 20 ปี

3.1.5 ขนาดสถานศึกษา

3.1.5.1 ขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 600 คนขึ้นไป

3.1.5.2 ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 - 599 คน

3.1.5.3 ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน

3.1.5.4 ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา

3.2 ตัวแปรตาม: ได้แก่ ประเภทเนื้อหาข่าวสารทางวิชาการที่ดังภาพที่ตนเอง

ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขิรัมย์ เขต 3 ซึ่งมุ่งศึกษา 10 ด้าน คือ

3.2.1 การพัฒนาหลักสูตรและนำมาไปใช้

3.2.2 การจัดดำเนินงานร่วมกับกระบวนกรสอน

3.2.3 การนิเทศทางการศึกษา

3.2.4 การวิจัยทางการศึกษา

3.2.5 การแนะแนวทางการศึกษา

- 3.2.6 การวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา
- 3.2.7 การศึกษา อบรม ดูงาน และเผยแพร่ผลงานวิชาการ
- 3.2.8 การปฏิรูปการศึกษา
- 3.2.9 เทวประกันคุณภาพทางการศึกษา
- 3.2.10 กฎหมาย และพระราชบัญญัติต่าง ๆ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุัรรัมย์ เขต 3
2. สภาพการรับข่าวสาร หมายถึง วิธีการรับข่าวสารทางวิชาการ ได้แก่ การอ่าน การฟัง การดู ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับประเภทสื่อที่ได้รับรู้ ปัญหาการรับรู้ และความต้องการรับรู้ข่าวสารทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
3. ประเภทของสื่อ หมายถึง สื่อที่ใช้รับข่าวสารทางวิชาการมี 3 ประเภท ได้แก่ สื่อเฉพาะกิจ เช่น วารสาร นิตยสาร จุลสาร สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ซีดี เกี่ยวกับข่าวสารทางวิชาการ อินเทอร์เน็ต และสื่อบุคคล เช่น ครู ผู้บริหารโรงเรียนศึกษานิเทศก์
4. ข่าวสารทางวิชาการ หมายถึง เนื้อหาข่าวสารที่เกี่ยวกับวิชาการ และความรู้ด้านอื่น ๆ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การวัดผล และประเมินผล การวิจัยทางการศึกษา การแนะแนวทางการศึกษา การศึกษา อบรม ดูงาน การปฏิรูปการศึกษา และกฎหมาย ระเบียบ พระราชบัญญัติต่าง ๆ บทบาทของผู้ส่นำเสนอการศึกษา ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศการศึกษา กรณีตัวอย่างของข้าราชการที่ทำผิดวินัย